ਅਧਿਆਇ 21

ਅੱਯੂਬ ਦਾ ਉੱਤਰ

ਇਸ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ, ਅੱਯੂਬ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਦੋਸਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ। "ਅਖੀਰ ਇੱਥੇ ਉਹ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਾ ਹੈ; ਇਹ ਭਾਸ਼ਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਇਕ ਸਰਵੋਤਮ ਜਵਾਬ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਦਾ ਹੈ।"[1] ਦੋਸਤਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਸੀ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਹਰ ਕੋਈ ਇਸ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਉਹੀ ਹਾਸਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ, "ਧਰਮੀ *ਹਮੇਸ਼ਾ* ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੋਣਗੇ; ਦੁਸ਼ਟ ਨੂੰ *ਹਮੇਸ਼ਾ* ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੇਗੀ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਧਰਮੀ ਹੈ ਜਾਂ ਦੁਸ਼ਟ।"

ਇਸ ਭਾਸ਼ਣ ਨੂੰ ਚਾਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਸੁਣਨ ਲਈ ਇਕ ਅਪੀਲ (21:1-6); ਇਕ ਦਲੀਲ ਕਿ ਦੁਸ਼ਟ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ (21:7-16); ਇਸ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਉੱਤਰ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੁਸ਼ਟ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਵੇਗਾ (21:17-26); ਅਤੇ ਇਕ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਝੂਠ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਸਨ (21:27-34)।

"ਤੁਸੀਂ ਸੁਣ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਹੋ।" (21:1-6)

1ਤਾਂ ਅੱਯੂਬ ਨੇ ਉੱਤਰ ਦੇ ਕੇ ਆਖਿਆ, 2ਗੌਹ ਨਾ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣੋ, ਅਤੇ ਏਹੋ ਤੁਹਾਡੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋਵੇ। 3ਮੇਰੀ ਸਹਿ ਲਓ ਤੇ ਮੈਂ ਬੋਲਾਂਗਾ, ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਬੋਲਣ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਤੂੰ ਠੱਠਾ ਕਰ। 4ਕੀ ਮੇਰਾ ਗਿਲਾ ਆਦਮੀ ਉੱਤੇ ਹੈ? ਫੇਰ ਮੇਰਾ ਆਤਮਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਅੱਕੇ? 5ਮੇਰੀ ਵੱਲ ਵੇਖੋ ਅਤੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਜਾਓ, ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਰੱਖੋ। 6ਜਦ ਮੈਂ ਚੇਤੇ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਘਬਰਾ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਕੰਬਣੀ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਫੜ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।

ਆਇਤਾਂ 1, 2. ਗੌਹ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣੋ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਤੌਰ ਤੇ "ਸੁਣੋ, ਸੁਣੋ" ਮੂਲ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ (שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ, *ਸ਼ਿਮ ਊ ਸ਼ਾਮੋਆ)* ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਗਹਿਰੀ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਉਸਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਯੂਬ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੇ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਨਾਂਵ **ਤਸੱਲੀ** ਕਿਰਿਆ "ਆਰਾਮ" (נָחַם, *ਨਾਚਮ)* ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ; ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਭਾਸ਼ਣ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਬੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ (21:2, 34)। ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਮਿੱਤਰ ਅੱਯੂਬ ਨੂੰ "ਦਿਲਾਸਾ" ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਆਏ ਸਨ (2:11), ਪਰ ਅੱਯੂਬ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ "ਦੁਖ ਦਾਇਕ" ਦਿਲਾਸਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਹਿ ਕੇ ਫਿਟਕਾਰਿਆ (16:2; NIV)। "ਅਸਲ ਵਿਚ, ਅੱਯੂਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ 'ਦਿਲਾਸਾ ਜੋ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਸਿਰਫ ਸੁਣਨਾ ਸੀ।"[2]

ਆਇਤ 3. ਮੇਰੀ ਸਹਿ ਲਓ ਤੇ ਮੈਂ ਬੋਲਾਂਗਾ, ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਬੋਲਣ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਤੂੰ ਠੱਠਾ

ਕਰ।" ਆਇਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਧੇ ਭਾਗ ਦਾ ਵੀ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: "ਮੇਰੀ ਸਹਿ ਲਓ ਤੇ ਮੈਂ ਬੋਲਾਂਗਾ।" ਜਬਰਦਸਤ ਇਬਰਾਨੀ ਨਿੱਜੀ ਸਰਵਨਾਮ "ਮੈਂ" ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਦੇ ਲਈ ਅੱਯੂਬ ਦੇ ਦ੍ਰਿੜ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਭਾਗ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਇਤ ਦੇ ਦੂਜੇ ਅੱਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ, ਐਲਬਰਟ ਬਾਰਨਸ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ, "*ਮਖ਼ੌਲ* ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ, ਅਸਲੀ ਅਰਥ ਹੈ, ਹਕਲਾ ਕੇ ਬੋਲਣਾ, ਭੜਾਸ ਕੱਢਣਾ - ਫਿਰ ਬੇਤੁਕੀ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਬੋਲਣਾ - ਮਖ਼ੌਲ ਉਡਾਉਣਾ ਜਾਂ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕਰਨਾ, ਠੱਠਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕਰਨੀ।"[3] ਇਕ ਵਚਨ ਪੜਨਾਂਵ "ਤੂੰ" ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਯੂਬ ਇਸ ਆਇਤ ਵਿਚ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਸੋਫਰ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਆਇਤ 4. ਅੱਯੂਬ ਦੀ **ਸ਼ਿਕਾਇਤ** ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਦੋਸਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਕੇ, ਉਸ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, **ਮੇਰਾ ਆਤਮਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਅੱਕੇ?** ਉਹ ਜੋ KJV ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਕੂਬ ਦਾ ਕਥਨ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗਾ: "ਤੁਸਾਂ ਅੱਯੂਬ ਦਾ ਸਬਰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੁ ਦਾ ਪਰੋਜਨ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਭਈ ਪ੍ਰਭੁ ਵੱਡਾ ਦਰਦੀ ਅਤੇ ਦਿਆਲੂ ਹੈ" (5:11)। NASB ਅਨੁਵਾਦ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, "ਤੁਸੀਂ ਅੱਯੂਬ ਦੇ ਧੀਰਜ ਬਾਰੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਤੇ ਪ੍ਰਭੁ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਪਰਿਣਾਮ ਵੇਖਿਆ ਹੈ" (5:11)। ਸਾਡੇ "ਧੀਰਜ" ਦਾ ਭਾਵ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਭੋਗਣਾ ਹੈ। ਅੱਯੂਬ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਸਾਨੂੰ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੁਖ ਭੋਗਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ੱਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਆਇਤ 5. ਜਿਵੇਂ ਅੱਯੂਬ ਨੇ ਕਿਹਾ, **ਮੇਰੀ ਵੱਲ ਵੇਖੋ ਅਤੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਜਾਓ, ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਰੱਖੋ।** ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਮਿੱਤਰ ਉਸ ਦੀ ਅੱਤ ਦੁਖੀ ਸਰੀਰਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਅਤੇ "ਅਤੇ ਹੈਰਾਨੀ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹਾਂ ਉੱਤੇ ਰੱਖਣ।"[4] ਇਕ ਹੋਰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੱਯੂਬ "ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਸੁਣਨ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾ ਦੇਵੇਗਾ, ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ, ਘਬਰਾ ਦੇਵੇਗਾ, ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਾ ਦੇਵੇਗਾ।"[5]

ਅੱਯੂਬ ਦੇ ਬਿਪਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਘਿਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰਾਂ ਨੇ ਆਦਰ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਅੱਯੂਬ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, "ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ ਰੱਖਦੇ ਸਨ" (29:9, 10)। ਬਾਅਦ ਵਿਚ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅੱਯੂਬ ਆਦਰ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ (40:4, 5)।

ਆਇਤ 6. ਜਦੋਂ ਅੱਯੂਬ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਰੀਰਕ ਹਾਲਤ ਜਾਂ ਦੁਸ਼ਟ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਉਹ **ਘਬਰਾ ਜਾਂਦਾ** ਅਤੇ **ਕੰਬਣੀ** ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ।

"ਦੁਸ਼ਟ ਵੱਧਦਾ-ਫੁੱਲਦਾ ਹੈ" (21:7-16)

7ਦੁਸ਼ਟ ਕਿਉਂ ਜੀਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ, ਬੁੱਢੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਗੋਂ ਮਾਲ ਧਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਲਵਾਨ ਹੋ
ਜਾਂਦੇ ਹਨ? 8ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੰਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਨਮੁਖ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਲਾਦ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 9ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਭੈ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਤੇ ਸਲਾਮਤ ਹਨ,
ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਡੰਡਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। 10ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਨ੍ਹ ਗੱਭਣ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ

**ਥੋਥਾ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਾਂ ਸੂੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਦਾ ਗੱਭ ਨਹੀਂ ਡਿੱਗਦਾ। [11]ਓਹ ਆਪਣੇ
ਨਿਆਣੇ ਇੱਜੜ ਵਾਂਙੁ ਬਾਹਰ ਘੱਲਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੱਚਦੇ ਹਨ। [12]ਓਹ ਡੱਫ ਤੇ
ਬਰਬਤ ਨਾਲ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਬੀਨ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ। [13]ਓਹ
ਅੱਛੇ ਦਿਨ ਕੱਟਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇੱਕ ਫੇਰੇ ਵਿੱਚ ਪਤਾਲ ਨੂੰ ਉਤਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। [14]ਓਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ
ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਸਾਥੋਂ ਦੂਰ ਹੋ, ਅਸੀਂ ਤੇਰੇ ਰਾਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ। [15]ਸਰਬ
ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਹੈ ਕੀ, ਜੋ ਆਪਾਂ ਉਹ ਦੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰੀਏ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਲਾਭ ਜੋ ਆਪਾਂ
ਉਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀਏ? [16]ਵੇਖੋ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਗਵਾਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ,
ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਮੈਥੋਂ ਦੂਰ ਹੀ ਹੈ।**

ਫ੍ਰਾਂਸਿਸ ਆਈ. ਐਂਡਰਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮਿੱਤਰਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪਾਪ ਦੁਖ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੁਖ ਪਾਪ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅੱਯੂਬ ਦੋਵਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੁਸ਼ਟ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਆਕਰਸ਼ਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਚਿੱਤਰ ਅਲੀਫ਼ਜ਼ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਉਲੀਕੇ ਚਿੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਜੁਲਦਾ ਹੈ (5:17-27)।"[6]

ਆਇਤ 7. ਇਹ ਪੈਰ੍ਹਾ ਇਕ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅੱਯੂਬ ਦੇ ਮਿਤਰਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ: **ਦੁਸ਼ਟ ਕਿਉਂ ਜੀਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ, ਬੁੱਢੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਗੋਂ ਮਾਲ ਧਨ ਵਿਚ ਵੀ ਬਲਵਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?** ਚੰਗੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਯਿਰਮਿਯਾਹ ਨੇ ਪ੍ਰਭੁ ਨੂੰ ਇਹੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

> ਹੇ ਯਹੋਵਾਹ, ਜੇ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਬਹਿਸ ਕਰਾਂ ਤਾਂ ਤੂੰ ਧਰਮੀ ਠਹਿਰੇਂਗਾ, ਤਦ ਵੀ ਮੈਂ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੇ ਵਿਖੇ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਬੋਲਾਂਗਾ, - ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦਾ ਰਾਹ ਕਿਉਂ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਕਿਉਂ ਸਾਰੇ ਛਲੀਏ ਛਲ ਵਿੱਚ ਸੁਖੀ ਹਨ? ਤੈਂ ਓਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਇਆ ਤਾਂ ਓਹਨਾਂ ਨੇ ਜੜ੍ਹ ਵੀ ਫੜ ਲਈ, ਓਹ ਵਧਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਲ ਵੀ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਤੂੰ ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਦੇ ਨੇੜੇ ਅਤੇ ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੈਂ (ਯਿਰਮਿਯਾਹ 12:1, 2)।

ਅਲੀਫ਼ਜ਼ ਨੇ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦੇ ਭਾਗ ਦਾ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਚਿੱਤਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ (5:2-7)। ਬਿਲਦਦ ਨੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦੇ "ਪੁੱਤ੍ਰ ਨਾ ਪੋਤ੍ਰਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਨਾ ਉਹ ਦੇ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬਾਕੀ ਰਹੂਗਾ" (18:19)। ਸੋਫਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਦੁਸ਼ਟ ਮਨੁੱਖ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੀ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (20:11)। ਅੱਯੂਬ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦੁਸ਼ਟ "ਜੀਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ" ਅਤੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਵੱਧਦੇ ਹਨ, "ਬਹੁਤ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ" ਬਣਦੇ ਹਨ। ਕਿਰਿਆ "ਜੀਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ" (חָיָה, *ਛਾਯਾਹ)* ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਇਕ ਭਰਪੂਰ, ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲ ਜੀਵਨ।"[7] ਸ਼ਬਦ "ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ" (חַיִל, *ਛਾਯਿਲ)* "ਸ਼ਕਤੀ" ਅਤੇ "ਮਾਲ ਧਨ" ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।[8]

ਆਇਤ 8. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੰਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਦ੍ਰਿੜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਆਨ ਬਿਲਦਦ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ: "ਉਹ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਉਹ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਨਾ ਪੋਤ੍ਰਾ ਹੋਊਗਾ, ਨਾ ਉਹ ਦੇ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬਾਕੀ ਰਹੂਗਾ" (18:19)। ਸ਼ਬਦ "ਦ੍ਰਿੜ" (כּוּן, *ਕੁਨ)* ਦਾ ਅਰਥ "ਸਥਿਰ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ।[9]

ਆਇਤ 9. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਭੈ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਤੇ ਸਲਾਮਤ ਹਨ, ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਡੰਡਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਲੀਫ਼ਜ਼ ਨੇ ਧਰਮੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਇੱਕੋ ਹੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ: "ਅਤੇ ਤੂੰ ਜਾਣੇਂਗਾ ਕਿ ਤੇਰਾ ਤੰਬੂ ਸਲਾਮਤ ਹੈ, ਜਾਂ ਤੂੰ ਆਪਣਾ ਵਸੇਬਾ ਵੇਖੇਂਗਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਗੁਆਚੀ ਹੋਈ ਨਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਤੂੰ ਏਹ ਵੀ ਜਾਣੇਂਗਾ ਕਿ ਤੇਰੀ ਨਸਲ ਬਹੁਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਤੇਰੀ ਅੰਸ ਧਰਤੀ ਦੇ ਘਾਹ ਜਿੰਨੀ ਹੈ" (5:24, 25)। "ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਡੰਡਾ" ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ (ਜ਼ਬੂਰਾਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 23:4) ਅਤੇ ਸ਼ਾਸਨ (ਜ਼ਬੂਰ 110:2), ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕ੍ਰੋਧ (ਯਸਾਯਾਹ 10:5) ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਯੂਬ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਡੰਡੇ ਨਾਲ ਦੁਖ ਭੋਗ ਰਿਹਾ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਦੁਸ਼ਟ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।[10]

ਆਇਤ 10. ਦੁਸ਼ਟ ਦੇ ਪਸ਼ੂ ਮਿਲਦੇ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ; ਉਸ ਦਾ ਸਾਨ੍ਹ ਗੱਭਣ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਥੋਥਾ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਾਂ ਸੂੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਦਾ ਗੱਭ ਨਹੀਂ ਡਿੱਗਦਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਵਚਨ ਵਿਚ ਕਈਆਂ ਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਬਰਕਤ ਦੇ ਇਕ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਬਿਵਸਥਾ ਸਾਰ 7:14; 28:4, 11; 30:9; ਜ਼ਬੂਰਾਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 144:12-15)।

ਆਇਤ 11. ਦੁਸ਼ਟ ਲੋਕ ਇੰਨੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ ਕਿ ਉਹ **ਆਪਣੇ ਨਿਆਣੇ** ਭੇਡ ਬੱਕਰੀਆਂ ਦੇ **ਇੱਜੜ** ਵਾਂਙੁ ਚਰਾਂਦ ਵਿਚ ਖੇਡਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲਾਪਰਵਾਹ ਬੱਚੇ ਇਕ ਮੇਮਣੇ ਜਾਂ ਭੇਡੂ ਦੇ ਵਾਂਗ **ਕੁੱਦਦੇ** ਹਨ (ਵੇਖੋ ਜ਼ਬੂਰ 114:4, 6)।

ਆਇਤ 12. ਦੁਸ਼ਟ ਲੋਕ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਤੇ ਜਸ਼ਨ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਹਨ ਜਦ **ਉਹ** ਸਾਜ਼ਾਂ ਨਾਲ **ਗਾਉਂਦੇ** ਹਨ। ਸਾਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ: ਇਕ **ਡੱਫ** ਜਾਂ **ਖੰਜਰੀ** ਇਕ ਟੱਕਰ ਸਾਜ਼ ਹੈ, ਇਕ **ਬਰਬਤ** ਇਕ ਤਾਰ ਵਾਲਾ ਸਾਜ਼ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਕ **ਬੀਨ** ਇਕ ਹਵਾ ਵਾਲਾ ਸਾਜ਼ ਹੈ।

ਆਇਤ 13. ਦੁਸ਼ਟ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੇ ਦਿਨ ਤੱਕ **ਅੱਛੇ ਦਿਨ ਕੱਟਦੇ ਹਨ।** ਉਹ ਸੁਖੀ ਜੀਵਨ ਗੁਜ਼ਾਰਦੇ ਅਤੇ ਦਰਦ ਰਹਿਤ ਮੌਤ ਮਰਦੇ ਹਨ (ਵੇਖੋ 21:23)।

ਆਇਤ 14. ਉਹ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਅੱਯੂਬ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਉਹ ਦੁਸ਼ਟ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਲੋਕ ਵੀ ਹਨ। **ਓਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਸਾਥੋਂ ਦੂਰ ਹੋ, ਅਸੀਂ ਤੇਰੇ ਰਾਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ।** ਰੋਬਰਟ ਐੱਲ. ਐਲਡਨ ਨੇ ਕਿਹਾ,

> ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਕੀ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਹੀ ਰੱਖਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਵਿਹਾਰਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਨਾਸਤਿਕ ਹਨ। "ਜਾਣਨਾ" ਸਧਾਰਣ ਮਾਨਤਾ ਨਾਲੋਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਆਗਿਆਕਾਰੀ, ਆਦਰ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ "ਰਾਹਾਂ" ਚੱਲਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।[11]

"[ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ] ਰਾਹਾਂ" ਦਾ ਅਰਥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਰਾਹਾਂ ਤੋਂ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਆਇਤ 15. ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਹੈ ਕੀ, ਜੋ ਆਪਾਂ ਉਹ ਦੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰੀਏ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਲਾਭ ਜੋ ਆਪਾਂ ਉਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀਏ? ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸ਼ਤਾਨ ਦੇ ਫ਼ਲਸਫ਼ੇ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ: "ਕਿ ਅੱਯੂਬ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਤੋਂ ਹਾੜ੍ਹੇ ਕੱਢੀ ਨਹੀਂ ਡਰਦਾ?" (1:9)। ਸ਼ਤਾਨ ਇਹ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਦਾਸੀਨ

ਅੱਛਾਈ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਐਲਡਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੇ ਅੱਯੂਬ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।[12] ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਇਹ ਹੈ "ਇਸ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਲਈ ਕੀ ਹੈ?" ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਇਤ ਤੇ ਬਾਰਨਸ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਹੈ:

> ਕੀ ਲਾਭ? ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜਾਣੋ, (1.) ਕਿ ਦੁਸ਼ਟ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰੱਬ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਦੇ ਕਿ ਕੀ ਸਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਗਾ। (2.) ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ... (3.) ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਤੱਤਕਾਲ, ਸੁਆਰਥ ਅਤੇ ਨਿਜੀ ਭਲਾਈ ਦਾ ਆਦਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ... (4.) ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪਾਪੀ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ਔਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੂੰ ਪੁਕਾਰਨ ਦਾ ਇਕ ਲਾਭ ਹੈ।[13]

ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਪੁਕਾਰਨ ਦਾ ਇਕ ਫਾਇਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮਾਫ਼ੀ, ਸ਼ਾਂਤੀ, ਅਨੰਦ ਅਤੇ ਅਨੰਤ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸਥਿਰਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਆਇਤ 16. ਅੱਯੂਬ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਪੈਰ੍ਹਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਬੁਰੇ ਵਿਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਫੜੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਜੌਨ ਈ. ਹਾਰਟਲੀ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ,

> ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਦੋ ਪੱਧਰਾਂ ਤੇ ਸੋਫਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਹਿਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ: (1) ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦੁਸ਼ਟ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਅਤੇ ਇਕ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਭੋਗਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦੁਖ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਦੁਸ਼ਟਾ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ; (2) ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪੂਰੇ ਦਿਲ ਦੇ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਛਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।[14]

"ਅਕਸਰ ਦੁਸ਼ਟ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ" (21:17-26)

17ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦਾ ਦੀਵਾ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਬੁਝ ਜਾਂਦਾ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਿਪਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਆ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਕ੍ਰੋਧ ਵਿੱਚ ਦੁਖ ਵੰਡਦਾ ਹੈ। 18ਓਹ ਪੌਣ ਦੀ ਉਡਾਈ ਹੋਈ ਤੂੜੀ ਵਾਂਙੁ ਹਨ, ਅਤੇ ਭੋ ਵਾਂਙੁ ਹਨ ਜਿਹ ਨੂੰ ਝੱਖੜ ਝੋਲਾ ਉਡਾ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 19ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਉਹ ਦੀ ਬਦੀ ਨੂੰ ਉਹ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਰੱਖ ਛੱਡਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਬਦਲਾ ਉਹ ਨੂੰ ਹੀ ਦੇਵੇ ਭਈ ਉਹ ਜਾਣ ਲਵੇ। 20ਉਹ ਦੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਉਹ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਨੂੰ ਵੇਖਣ, ਅਤੇ ਉਹ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਦੇ ਕਹਿਰ ਵਿੱਚੋਂ ਪੀਵੇ। 21ਉਹ ਨੂੰ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੋਂ ਆਪਣੇ ਘਰਾਣੇ ਵਿੱਚ ਕੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਹੈ, ਜਦ ਉਹ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਟੁੱਟ ਗਈ? 22ਕੀ ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਵੇਗਾ? ਉਹ ਤਾਂ ਉੱਚਿਆਂ ਉੱਚਿਆਂ ਦਾ ਨਿਆਉਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। 23ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਉਹ ਦੀ ਚੈਨ ਤੇ ਸੁਖ ਸੰਪੂਰਨ ਹਨ। 24ਉਹ ਦੀਆਂ ਦੋਹਣੀਆਂ ਦੁੱਧ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਦੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਦਾ ਗੁੱਦਾ ਤਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, 25ਅਤੇ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੀ ਕੁੜੱਤਣ ਵਿੱਚ ਮਰ ਜਾਂਦਾ, ਅਤੇ

ਕੋਈ ਸੁਖ ਨਹੀਂ ਭੋਗਦਾ ਹੈ। [26]ਓਹ ਦੋਵੇਂ ਖ਼ਾਕ ਵਿੱਚ ਪਏ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਕੀੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਢੱਕ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।**

ਆਇਤਾਂ 17, 18. ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦਾ ਦੀਵਾ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਬੁਝ ਜਾਂਦਾ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਿਪਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਆ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਬਿਲਦਦ ਨੇ ਅੱਯੂਬ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ: "ਹਾਂ, ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦਾ ਦੀਵਾ ਗੁੱਲ ਹੋ ਜਾਊਗਾ, ਅਤੇ ਉਹ ਦੀ ਅੱਗ ਦੀ ਲਾਟ ਨਾ ਚਮਕੂਗੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਉੱਪਰ ਦਾ ਦੀਵਾ ਗੁੱਲ ਹੋ ਜਾਊਗਾ" (18:5, 6)।

ਉਹ ਆਪਣੇ ਕ੍ਰੋਧ ਵਿੱਚ ਦੁਖ ਵੰਡਦਾ ਹੈ। ਸੋਫਰ ਦੁਆਰਾ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦੇ ਪਤਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਏਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਦੁਸ਼ਟ ਆਦਮੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ" (20:29)। ਇਸ ਪਾਠ ਵਿਚ ਨਾਂਵ "ਹਿੱਸਾ" (חֵלֶק, *ਚੇਲੇਕ)* ਦਾ ਸਬੰਧ ਕਿਰਿਆ "ਭਾਗ" (חָלַק, *ਚਲਕ)* ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

ਓਹ ਪੌਣ ਦੀ ਉਡਾਈ ਹੋਈ ਤੂੜੀ ਵਾਂਙੁ ਹਨ, ਅਤੇ ਭੋ ਵਾਂਙੁ ਹਨ ਜਿਹ ਨੂੰ ਝੱਕੜ ਝੋਲਾ ਉਡਾ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਹਾਉਤਾਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਅਤੇ ਨਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚ, ਕਦੀ ਕਦੀ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ "ਤੂੜੀ" ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ "ਪੌਣ" ਉਡਾ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਜ਼ਬੂਰ 1:4; 35:5; 83:13; ਯਸਾਯਾਹ 17:13; 29:5; ਹੋਸ਼ੇਆ 13:3)। "ਪੌਣ" ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਰੱਬੀ ਸਾਹ ਦੇ ਵਾਂਗ ਹੈ (ਯਸਾਯਾਹ 40:24)।

ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛਣ ਦੇ ਦੁਆਰਾ, ਅੱਯੂਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਦੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਕੀਤਾ ਕਿ "ਨਾਸ" *ਹਮੇਸ਼ਾ* ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾੜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਈ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਇਕ ਸਰਵ ਵਿਆਪੀ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੱਯੂਬ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮਿੱਤਰ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ।

ਆਇਤ 19. ਤੁਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਉਹ ਦੀ ਬਦੀ ਨੂੰ ਉਹ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਰੱਖ ਛੱਡਦਾ ਹੈ। "ਤੁਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ" ਇਬਰਾਨੀ ਪਾਠ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਆਇਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਦੇ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐੱਚ. ਐੱਚ. ਰਾਉਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਿਆਨ "ਉਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਉਸ ਦੇ ਮਿੱਤਰ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, ਭਾਵੇਂ ਦੁਸ਼ਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚਾ ਲਵੇ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣਾ ਪਵੇਗਾ।"[15] ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ:

> ਜਿਹੜੀ ਜਾਨ ਪਾਪ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਹੀ ਮਰੇਗੀ। ਪੁੱਤ੍ਰ ਪਿਉ ਦੀ ਬਦੀ ਨਾ ਚੁੱਕੇਗਾ, ਨਾ ਪਿਉ ਪੁੱਤ੍ਰ ਦੀ ਬਦੀ ਚੁੱਕੇਗਾ। ਧਰਮੀ ਦਾ ਧਰਮ ਉਹ ਦੇ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਦੁਸ਼ਟ ਉਹ ਦੇ ਉੱਤੇ (ਹਿਜ਼ਕੀਏਲ 18:20)।

ਯਕੀਨਨ ਬੱਚੇ ਅਕਸਰ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਆਇਤ 20. ਦੁਸ਼ਟ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਦੁਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿਰਿਆ **ਵੇਖਣਾ** ਅਤੇ **ਪੀਣਾ** ਨਿਜੀ ਤਜ਼ਰਬੇ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ **ਕ੍ਰੋਧ** ਦੇ ਪਿਆਲੇ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣਾ ਪਵਿੱਤਰ ਵਚਨ ਵਿਚ ਇਕ ਆਮ ਚਿੱਤਰ ਹੈ (ਜ਼ਬੂਰਾਂ

ਦੀ ਪੋਥੀ 75:8; ਯਸਾਯਾਹ 51:17; ਯਿਰਮਿਯਾਹ 25:15; 49:12; ਹਿਜ਼ਕੀਏਲ 23:31-34; ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 14:10; 16:19)।

ਆਇਤ 21. ਦੁਸ਼ਟ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਵਾਰਥੀਪਨ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਦਾਸੀਨ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣੇ ਪੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਜੀਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ **ਜਦ ਉਹ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਟੁੱਟ ਗਈ ਤਾਂ** ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਇਤ 22. ਕੀ ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਵੇਗਾ? ਉਹ ਤਾਂ ਉੱਚਿਆਂ ਉੱਚਿਆਂ ਦਾ ਨਿਆਉਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੇਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਕ ਨਿਰਪੱਖ ਨਿਆਉਂ ਸੰਪੂਰਨ ਗਿਆਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ: ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਆਂ ਨਾ ਤਾਂ ਅੱਯੂਬ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਮਿੱਤਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।"[16]

ਆਇਤਾਂ 23-26. ਜੀਉਂਦੇ ਜੀ ਧਰਮੀ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਟ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਤਜ਼ਰਬਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਅਰਾਮ ਵਿਚ ਹਨ, ਜਦ ਕਿ ਹੋਰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੁਖ ਭੋਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਾਨਾਕਰਣ ਇਸ ਵਿਚ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜੀਵਨ ਉਸ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਜਲਿਟ ਹੈ।

ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਚ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਉਹ ਦੀ ਚੈਨ ਤੇ ਸੁਖ ਸੰਪੂਰਨ ਹਨ। ਉਹ ਦੀਆਂ ਦੋਹਨੀਆਂ ਦੁੱਧ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਦੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਦਾ ਗੁੱਦਾ ਤਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। "ਉਹ ਦੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਦਾ ਗੁੱਦਾ ਤਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ" ਅਨੁਵਾਦ ਇਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਵਾਕ ਦੀ ਸੰਭਾਵਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਹੈ।[17] ਦੂਸਰਾ ਵਿਕਲਪ ਹੈ "ਉਹ ਦੀਆਂ ਦੋਹਨੀਆਂ ਦੁੱਧ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ" (ASV; NKJV; NJPSV)। ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਧਰਮੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਦੁਸ਼ਟ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਭੋਜਨਾਂ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਦਾ ਜੀਵਨ ਅਨੰਦ ਅਤੇ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਤੇ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੀ ਕੁੜੱਤਣ ਵਿਚ ਮਰ ਜਾਂਦਾ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਸੁਖ ਨਹੀਂ ਭੋਗਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਨੁੱਖ, ਭਾਵੇਂ ਧਰਮੀ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਦੁਸ਼ਟ, ਪਰ ਉਹ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਬਿਹਤਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦੁਖ ਅਤੇ ਦਰਦ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਇਕ ਕਠੋਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਗੁਜ਼ਾਰੀ ਹੈ।

ਓਹ ਦੋਵੇਂ ਖ਼ਾਕ ਵਿਚ ਪਏ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਕੀੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਢੱਕ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਅਤੇ ਬਦਕਿਸਮਤ ਦੋਵੇਂ ਇਕੋ ਹੀ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੇ ਹਨ (3:11-19): ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਫ਼ਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ "ਕੀੜਿਆਂ" ਨਾਲ ਢੱਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ (ਵੇਖੋ 17:13-16)।

"ਤੁਹਾਡੇ ਉੱਤਰ ਝੂਠ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਹਨ" (21:27-34)

27ਵੇਖੋ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਖਿਆਲਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੁਗਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਦੇ ਹੋ। 28ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਭਈ 'ਪਤਵੰਤੇ ਦਾ ਘਰ ਕਿੱਥੇ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਤੰਬੂ ਕਿੱਥੇ ਜਿਹ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਟ ਵੱਸਦੇ ਸਨ?' 29ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਦੀ ਰਾਹ ਚੱਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਿਆਣਦੇ ਹੋ, 30ਭਈ ਬੁਰਿਆਰ ਤਾਂ ਬਿਪਤਾ ਦੇ ਦਿਨ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਓਹ ਗ਼ਜ਼ਬ ਦੇ ਦਿਨ ਲਈ

ਲਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? [31]ਕੌਣ ਉਹ ਦੇ ਰਾਹ ਨੂੰ ਉਹ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਦੱਸੇਗਾ, ਅਤੇ ਕੌਣ ਉਹ ਦੇ ਕੀਤੇ ਦਾ ਬਦਲਾ ਉਹ ਨੂੰ ਦੇਵੇਗਾ? [32]ਉਹ ਕਬਰ ਵਿੱਚ ਪੁਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਦੀ ਮੜ੍ਹੀ ਉੱਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [33]ਵਾਦੀ ਦੇ ਡਲੇ ਉਹ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਆਦਮੀ ਉਹ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਚਲਾਣਾ ਕਰਨਗੇ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਅਣਗਿਣਤ ਗਏ। [34]ਫੇਰ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਫੋਕੀਆਂ ਤਸੱਲੀਆਂ ਕਿਉਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

ਆਇਤ 27. ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਵਿਚ ਇਕੋ ਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਅੱਯੂਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ **ਖਿਆਲਾਂ** ਅਤੇ **ਜੁਗਤੀਆਂ** ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਤੋਂ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਤਰਕਾਂ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ। ਇਸ ਵਾਕ ਵਿਚ **ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਦੇ ਹੋ**, ਕਿਰਿਆ חָמַס *(ਚਾਮਸ)* ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ “ਹਿੰਸਕ ਵਿਵਹਾਰ” ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।[18]

ਆਇਤ 28. ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਭਈ ਪਤਵੰਤੇ ਦਾ ਘਰ ਕਿੱਥੇ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਤੰਬੂ ਕਿੱਥੇ ਜਿਹ ਦੇ ਵਿਚ ਦੁਸ਼ਟ ਵੱਸਦੇ ਸਨ? ਮਿੱਤਰ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ “ਉਹ ਤੰਬੂ ਜਿਹ ਦੇ ਵਿਚ ਦੁਸ਼ਟ ਵੱਸਦੇ ਸਨ” ਨਾਸ ਹੋ ਗਏ ਹਨ (8:15, 22; 15:34; 18:14, 15, 21; 20:26, 28)। “ਪਤਵੰਤੇ” ਅਤੇ “ਦੁਸ਼ਟ” ਨੂੰ ਸਮਾਨਤਾ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ, ਮਿੱਤਰ ਇਹ ਸਮਝ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਅੱਯੂਬ ਨੇ ਦੁਸ਼ਟ ਬਣ ਕੇ ਆਪਣਾ ਉੱਚਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਆਇਤ 29. ਅੱਯੂਬ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਸੋਚ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਿੱਤਾ ਕਿ **ਰਾਹ ਚੱਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ** (ਪੁੱਛੋ), ਜੋ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਡੇ ਤਜ਼ਰਬੇ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਚੰਗੇ ਸਨ ਜਾਂ ਬੁਰੇ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਲੀਫ਼ਜ਼ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਨਬੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੂਝ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ (15:18, 19)।

ਆਇਤ 30. ਭਈ ਬੁਰਿਆਰ ਤਾਂ ਬਿਪਤਾ ਦੇ ਦਿਨ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਓਹ ਗ਼ਜ਼ਬ ਦੇ ਦਿਨ ਲਈ ਲਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਵਿਲੀਅਮ ਡੀ. ਰੇਬਰਨ ਨੇ ਇਸ ਆਇਤ ਨੂੰ ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ।[19] ਸ਼ਬਦ “ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,” חָשַׂךְ *(ਚਾਸਕ)* ਦੇ ਲਈ ਬੇਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ “ਬਚਾ ਕੇ”[20] ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਹੜਾ ਕਥਨ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਆਇਤ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰੋ:

“ਦੁਸ਼ਟ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਬਿਪਤਾ ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ... ਉਹ ਕ੍ਰੋਧ ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ” (NIV)।

“ਜਿਸ ਦਿਨ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨਰਾਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦੁਸ਼ਟ ਆਦਮੀ ਹੈ ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ” (TEV)।

“ਦੁਸ਼ਟ ਆਦਮੀ ਬਿਪਤਾ ਦੇ ਦਿਨ ਬਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ... ਉਹ ਕ੍ਰੋਧ ਦੇ ਦਿਨ ਵਿਚ ਬਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ” (RSV)।

“ਬਿਪਤਾ ਆਉਣ ਤੇ ਦੁਸ਼ਟ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕ੍ਰੋਧ ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਲਈ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ" (NEB)।

"ਬੁਰੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਬਿਪਤਾ ਦੇ ਦਿਨ ਦੇ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਕ੍ਰੋਧ ਆਉਂਦਾ ਹੈ" (NJSPV)।

ਅੱਯੂਬ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ਕਿ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਇਹ ਸੀ: ਨਿਆਂ ਵਿਚ ਲਿਆਏ ਜਾਣ ਦੀ ਬਜਾਇ, ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ "ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨੋਕ" ਤੋਂ ਬਚ ਨਿਕਲੇ।[21]

ਆਇਤ 31. ਕੌਣ ਉਹ ਦੇ ਰਾਹ ਨੂੰ ਉਹ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਦੱਸੇਗਾ, ਅਤੇ ਕੌਣ ਉਹ ਦੇ ਕੀਤੇ ਦਾ ਬਦਲਾ ਉਹ ਨੂੰ ਦੇਵੇਗਾ? ਅੱਯੂਬ ਦੇ ਅਲੰਕਾਰਿਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ "ਕੋਈ ਨਹੀਂ" ਹੈ! ਵਾਕ "ਕੌਣ ਉਹ ਦੇ ਰਾਹ ਨੂੰ ਉਹ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਦੱਸੇਗਾ" ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਨੁਵਾਦ ਇਹ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ "ਕਿਹੜਾ ਉਸ ਦੇ ਚੇਹਰੇ ਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰੇਗਾ" (ਵੇਖੋ NRSV; NJPSV)। ਦੂਸਰੇ ਲੋਕ ਦੁਸ਼ਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਜਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਉਸ ਦਾ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੁਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਆਇਤ 32. ਦੁਸ਼ਟ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਧੁਮ-ਧਾਮ ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦਫ਼ਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਮਨੁੱਖ ਉਸ ਦੀ ਮੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਾਰਟਲੇ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ, "ਇਕ ਸਨਮਾਨਯੋਗ ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਇਕ ਸਰਵ ਉੱਚ ਸਨਮਾਨ ਸੀ ਜੋ ਇਕ ਸਮਾਜ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਆਦਰਯੋਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।"[22] ਸ਼ਾਇਦ ਇਕ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਨਿਰੰਤਰ **ਮੜ੍ਹੀ** [ਉਸ ਆਦਮੀ] **ਉੱਤੇ ਪਹਿਰਾ** ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਦਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।[23]

ਆਇਤ 33. ਉਹ ਕਬਰ ਵਿਚ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਲੇਟੇਗਾ। ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਬੁਰੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਲਈ ਆਦਮੀ ਦੇ ਕ੍ਰੋਧ ਜਾਂ ਦੁਖ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੋ ਲੋਕ ਉਸ ਦੇ **ਚਲਾਣਾ ਕਰਨਗੇ** ਅਤੇ **ਉਹ ਦੇ ਅੱਗੇ** ਜਾਣਗੇ ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨਗੇ (TEV; NEB; NLT)। ਬਾਅਦ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਧੇਰੇ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

ਆਇਤ 34. ਅੱਯੂਬ ਨੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਕਠੋਰ ਅਲੋਚਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਅਲੋਚਨਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੂੰ **ਤਸੱਲੀਆਂ** ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਬੇਕਾਰ ਹੋ ਗਈਆਂ (ਵੇਖੋ 21:1, 2 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ), ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ **ਉੱਤਰਾਂ** ਵਿਚ ਬਈਮਾਨੀ (מַעַל, *ਮਾਲ)* ਭਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ "ਬੇਵਫਾਈ" ਜਾਂ "ਧੋਖਾਧੜੀ" ਵਰਗੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।[24]

ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ

"ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸੁਣ ਰਹੇ ਹੋ?" (ਅਧਿਆਇ 21)

ਮੈਂ ਪਰਚਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਦੌਰਾਨ ਰੁਕਦਿਆਂ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛਦਿਆਂ ਸੁਣਦਿਆਂ ਵੱਡਾ ਹੋਇਆ ਹਾਂ, "ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸੁਣ ਰਹੇ ਹੋ?" ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਇਸ ਲਈ ਪੁੱਛਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਝਪਕੀ ਮਾਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਕੁਝ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸੌਂ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਬਸ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਬੁਲਾਰੇ ਵੱਲ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਜਾਣਨ ਦਾ ਕੋਈ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਜੋ ਉਹ ਕਹਿ

ਰਿਹਾ ਸੀ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਉਹ ਸੁਣ ਰਹੇ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮੱਤੀ 13 ਵਿਚ, ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਕਿਉਂ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਨਬੀ ਯਸਾਯਾਹ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ,

> ਤੁਸੀਂ ਕੰਨਾਂ ਨਾਲ ਸੁਣੋਗੇ ਪਰ ਮੂਲੋਂ ਨਾ ਸਮਝੋਗੇ, ਅਤੇ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਵੇਖੋਗੇ ਪਰ ਮੂਲੋਂ ਬੁਝੋਗੇ ਨਾ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਸ ਪਰਜਾ ਦਾ ਮਨ ਮੋਟਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਓਹ ਕੰਨਾਂ ਨਾਲ ਉੱਚਾ ਸੁਣਦੇ ਹਨ, ਏਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਲਈਆਂ ਹਨ, ਮਤੇ ਓਹ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵੇਖਣ ਅਤੇ ਕੰਨਾਂ ਨਾਲ ਸੁਣਨ, ਅਤੇ ਮਨ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਮੁੜ ਆਉਣ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਏਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰਾਂ (ਮੱਤੀ 13:14, 15)।

ਯਿਸੂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, "ਪਰ ਧੰਨ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਜੋ ਓਹ ਵੇਖਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੰਨ ਜੋ ਓਹ ਸੁਣਦੇ ਹਨ" (ਮੱਤੀ 13:16)।

1 ਸਮੂਏਲ 3 ਵਿਚ ਇਕ ਦਿਲਚਸਪ ਸੁਣਨ ਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਏਲੀ ਨਬੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਜਨ ਸੀ। ਉਹ ਛੋਟੇ ਮੁੰਡੇ ਸਮੂਏਲ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਕ ਰਾਤ ਉਹ "ਯਹੋਵਾਹ ਦੀ ਹੈਕਲ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਸੰਦੂਕ ਸੀ ਲੰਮੇ ਪਏ ਹੋਏ ਸਨ" ਅਤੇ "ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਸਮੂਏਲ ਨੂੰ ਸੱਦਿਆ" (1 ਸਮੂਏਲ 3:2, 3)। ਸਮੂਏਲ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਭੱਜਾ ਗਿਆ ਕਿ ਏਲੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਦਿਆ ਸੀ। ਏਲੀ ਨੇ ਸਮੂਏਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੱਦਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਦ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਏਲੀ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਉਸ ਨੇ ਸਮੂਏਲ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਜਾਹ ਲੰਮਾ ਪੈ ਰਹੁ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਭਈ ਜਾਂ ਉਹ ਤੈਨੂੰ ਸੱਦੇ ਤਾਂ ਤੂੰ ਆਖੀਂ, ਹੇ ਯਹੋਵਾਹ ਫ਼ਰਮਾ, ਤੇਰਾ ਦਾਸ ਸੁਣਦਾ ਹੈ" (1 ਸਮੂਏਲ 3:9)। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਸਾਡੇ ਸੁਣਨ ਦੇ ਹੁਨਰਾਂ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਉਸ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ (ਮਰਕੁਸ 4:24) ਅਤੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦਾ ਵਚਨ ਸੁਣੀਏ ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਤੀਤ ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 10:17)। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਸੁਣੀਏ (ਮੱਤੀ 17:5)। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜੋ ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਾਂ (ਮੱਤੀ 7:24)। ਜਦੋਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਜੀ ਉੱਠਿਆ ਪੁੱਤਰ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀਆਂ ਸੱਤ ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ ਵਿਚ ਚੱਲਿਆ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਯਿਸੂ ਨੇ ਹਰੇਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਖਤਮ ਕੀਤਾ: "ਜਿਹ ਦੇ ਕੰਨ ਹਨ ਸੋ ਸੁਣੇ ਭਈ ਆਤਮਾ ਕਲੀਸਿਯਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਆਖਦਾ ਹੈ" (ਪਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 2:7, 11, 17, 29; 3:6, 13, 22)।

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੋਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਸੀ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਅੱਗੇ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਿਅਕਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸੋਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਜਾਂ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ? ਇਹ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅੱਯੂਬ 21ਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਸੀ।

ਅੱਯੂਬ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਗੌਹ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣੋ" (21:2)। ਇਸ ਦੁਖਦਾਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਹਰ ਗੱਲ ਦੌਰਾਨ, ਅੱਯੂਬ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਖਰਿਆਈ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ, ਉਸ ਦੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਦੂਜੀ ਵਾਰ, ਸੋਫਰ ਨੇ

ਅੱਯੂਬ ਉੱਤੇ ਦੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਦਾ ਝੂਠਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ; ਉਹ ਅੱਯੂਬ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੂੰ ਉਸ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸੋਫਰ ਨੇ ਅੱਯੂਬ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਯੂਬ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਣਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਸੁਣ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਿੱਧੇ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਅੱਯੂਬ ਨੇ ਸੋਫਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ "ਗੌਹ ਨਾਲ ਸੁਣਨ" ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ (21:2) ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ (21:5)। ਮਾੜੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਇਕ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਣਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਸਾਨੂੰ ਜੋ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਤੇ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਇਕ ਵਧੀਆ ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ ਬਣਨ ਲਈ ਕੁਝ ਸੁਝਾਅ ਹਨ:

ਧਿਆਨ ਦਿਓ। ਸਿੱਧਾ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਵੱਲ ਵੇਖੋ। ਧਿਆਨ ਭਟਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖੋ। ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਖੰਡਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਾ ਕਰੋ! ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਟਕਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰੋ। ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ "ਸੁਣੋ।" ਪਾਸੇ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰੋ। ...

ਦਿਖਾਓ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸੁਣ ਰਹੇ ਹੋ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਸਿਰ ਹਿਲਾਓ। ਮੁਸਕਰਾਓ ਅਤੇ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਹੋਰ ਹਾਵ ਭਾਵ ਵਰਤੋ। ਆਪਣੇ ਬੈਠਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਅਤੇ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੋ ਕਿ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ। ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਛੋਟੀਆਂ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰੋ।

ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਿਓ। ਸੰਖੇਪ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿਓ। "ਮੈਂ ਜੋ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਉਹ ਹੈ ..." ਅਤੇ "ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋ ..." ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨ ਦੇ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੋ। ... [ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ,] "ਕੀ ਤੁਹਾਡਾ ਇਹੀ ਮਤਲਬ ਹੈ?"

ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਟਾਲੋ। ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦਿਓ। ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਵਿਘਨ ਨਾ ਪਾਓ।

ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿਓ। ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਨਿਰਪੱਖ, ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਬਣੋ। ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾਪੂਰਵਕ ਦਿਓ। ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਉਵੇਂ ਪੇਸ਼ ਆਓ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।[25]

ਸੋਫਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਣਨ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਨਿਰਣਾਇਕ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਜੋ ਅੱਯੂਬ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਅੱਯੂਬ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣਨ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਮਿੱਤਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਮਿੱਤਰ ਉਸ ਦਾ ਹਮਦਰਦ ਬਣਦਾ।

ਅੱਯੂਬ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੇਰੀ ਸਹਿ ਲਓ" (21:3)। ਮਸੀਹੀਅਤ "ਇਕ ਦੂਜੇ" ਵਾਲਾ ਧਰਮ ਹੈ। ਗਲਾਤੀਆਂ 6:2 ਵਿਚ ਮਹਾਨ "ਇਕ ਦੂਜੇ" ਵਾਲੇ ਬੰਦ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਬਾਈਬਲ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, "ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਦੂਏ ਦੇ ਭਾਰ ਚੁੱਕ ਲਵੋ ... ।" ਅੱਯੂਬ ਦੇ ਮਿੱਤਰ ਉਸ ਨਾਲ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਭਾਰ ਚੁੱਕਣ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅੱਯੂਬ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ, ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ।

ਅੱਯੂਬ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹ "ਪਰੇਸ਼ਾਨ" ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬਰ ਰੱਖਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨਾਲ ਵਾਪਰੀ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਮਸੀਹੀ ਜੀਉਣ ਤੇ "ਇਕ ਦੂਜੇ" ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਇ ਰੋਮੀਆਂ 12 ਵਿਚ, ਬਾਈਬਲ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ,

> ਪ੍ਰੇਮ ਨਿਸ਼ਕਪਟ ਹੋਵੇ ... ਭਰੱਪਣ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੂਏ ਨਾਲ ਗੂੜ੍ਹਾ ਹਿਤ ਰੱਖੋ, ਆਦਰ ਵਿੱਚ ਦੂਏ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਸਮਝੋ ... ਬਿਪਤਾ ਵਿੱਚ ਧੀਰਜ ਕਰੋ, ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਲਗਾਤਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹੋ। ਸੰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਸਾਂਝੀ ਬਣੋ, ਪਰਾਹੁਣਚਾਰੀ ਪੁੱਜ ਕੇ ਕਰੋ। ਆਪਣੇ ਦੁਖਦਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅਸੀਸ ਦਿਓ, ਅਸੀਸ ਦਿਓ, ਫਿਟਕਾਰੋ ਨਾ! ਅਨੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਨੰਦ ਕਰੋ, ਰੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਰੋਵੋ। ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਨ ਹੋਵੋ, ਉੱਚੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉੱਤੇ ਮਨ ਨਾ ਲਾਓ ਪਰ ਨੀਵਿਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਰਹੋ, ਆਪਣੀ ਜਾਚ ਵਿੱਚ ਸਿਆਣੇ ਨਾ ਬਣ ਬੈਠੋ (ਰੋਮੀਆਂ 12:9-16)।

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ "ਇਕ ਦੂਜੇ" ਵਾਲੇ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਗੌਹ ਨਾਲ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੋਫਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅੱਯੂਬ ਨੂੰ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿ ਸੋਫਰ ਉਸ ਨਾਲ ਸਹਿਣ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਦਾ! ਅੱਯੂਬ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸੋਫਰ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੋਫਰ ਉਸ ਪ੍ਰਤੀ ਹਮਦਰਦ ਹੋਵੇਗਾ (21:3)।

ਅੱਯੂਬ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੇਰੀ ਵੱਲ ਵੇਖੋ" (21:5)। ਸੋਫਰ ਅੱਯੂਬ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਉਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਅੱਯੂਬ ਕਿੰਨਾ ਤਰਸਵਾਨ ਦਿਖਦਾ ਸੀ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਅੱਯੂਬ ਦੀਆਂ ਸੁੱਜੀਆਂ, ਲਾਲ ਅੱਖਾਂ, ਸੋਗ ਅਤੇ ਹੰਝੂਆਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੋਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਅੱਯੂਬ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਮਿੱਤਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਮਾਯੂਸੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜੋ ਉਸ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜੋ ਉਹ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ? ਅੱਯੂਬ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੇਰੀ ਵੱਲ ਵੇਖੋ ਅਤੇ ਹੈਰਾਨ ਜੋ ਜਾਓ ... ਕੰਬਣੀ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਫੜ ਲੈਂਦੀ ਹੈ" (21:5, 6)।

ਸੋਫਰ ਦੇ ਅੱਯੂਬ ਵੱਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਿਆਨ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੇ ਸੋਫਰ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਸ਼ਣ ਨੂੰ ਬਿੰਦੂ ਦਰ ਬਿੰਦੂ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ। ਅੱਯੂਬ ਨੇ ਸੋਫਰ ਕੋਲੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛਣ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪੁੰਨ ਕੰਮ ਕੀਤਾ (21:7, 15, 17, 18, 21, 22, 29, 31)। ਅੱਯੂਬ ਨੇ ਸੋਫਰ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛ ਕੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ: "ਫੇਰ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਫੋਕੀਆਂ ਤਸੱਲੀਆਂ ਕਿਉਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?" (21:34)।

ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਚੰਗੇ ਤਸੱਲੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਦੋਸਤ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਚੰਗੇ ਸਰੋਤਾ ਬਣਨਾ ਸਿੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੋਝ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੇੜਿਓਂ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਫ. ਮਿਲਸ

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

[1]ਹੋਮਰ ਹੇਲੀ, *ਏ ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਅੱਯੂਬ* (ਐੱਨ.ਪੀ.: ਰੀਲੀਜੀਅਸ ਸਪਲਾਈ, ਇੰਕ., 1994), 187. [2]ਰੌਬਰਟ ਐਲ. ਐਲਡਨ, *ਅੱਯੂਬ*, ਦ ਨਿਊ ਅਮੈਰੀਕਨ ਕਮੈਂਟਰੀ (ਐੱਨ.ਪੀ.: ਬਰੋਡਮੈਨ ਅਤੇ ਹੋਲਮੈਨ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, 1993), 219. [3]ਐਲਬਰਟ ਬਾਰਨਸ, *ਅੱਯੂਬ*, ਨੋਟਸ ਆਨ ਦਿ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ, ਸੰਪਾ, ਰੌਬਰਟ ਫਰੀਊ (ਗਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ,

ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਬੇਕਰ ਬੁਕ ਹਾਊਸ, 1949), 1:347. [4]ਜੌਨ ਈ. ਹਾਰਟਲੀ, *ਦ ਬੁਕ ਆਫ਼ ਅੱਯੂਬ*, ਦ ਨਿਊ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਦਿ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ (ਗਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, 1988), 311. [5]ਵਿਲੀਅਮ ਡੀ. ਰੀਬਰਨ, *ਏ ਹੈਂਡਬੁਕ ਆਨ ਦ ਬੁਕ ਆਫ਼ ਅੱਯੂਬ* (ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਯੂਨਾਈਟਡ ਬਾਈਬਲ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼, 1992), 389. [6]ਫ੍ਰਾਂਸਿਸ ਆਈ. ਐਂਡਰਸਨ, *ਅੱਯੂਬ, ਐਨ ਇੰਟਰੋਡਕਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕਮੈਂਟਰੀ*, ਟਿੰਡੇਲ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਕਮੈਂਟਰੀਜ਼ (ਡਾਊਨਰਸ ਗਰੋਵ, ਇਲੀਨੋਇਸ: ਇੰਟਰ-ਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ, 1974), 199. [7]ਹਾਰਟਲੀ, 313. [8]ਲੁਡਵਿਗ ਕੋਹਲਰ ਅਤੇ ਵਾਲਟਰ ਬਾਊਮਗਾਰਟਨਰ, *ਦ ਹਿਬਰਿਊ ਐਂਡ ਅਰਾਮਿਕ ਲੈਕਸੀਕਨ ਆਫ਼ ਦਿ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ*, ਅਧਿਐਨ ਸੰਸਕਰਣ, ਅਨੁਵਾਦ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਨ, ਐਮ. ਈ. ਜੇ. ਰਿਚਰਡਸਨ (ਬੋਸਟਨ: ਬਰਿੱਲ, 2001), 1:311. [9]ਰੀਬਰਨ, 392. [10]ਹੇਲੀ, 189.

[11]ਐਲਡਨ, 223. [12]ਉਸੇ ਸਥਾਨ ਤੇ। [13]ਬਾਰਨਸ, 1:353. [14]ਹਾਰਟਲੀ, 315. [15]ਐਚ. ਐਚ. ਰਾਊਲੀ, *ਅੱਯੂਬ*, ਦੀ ਸੈਂਚੁਰੀ ਬਾਈਬਲ, ਨਿਊ ਸੀਰੀਜ਼ (ਗ੍ਰੀਨਵੁੱਡ, ਸਾਊਥ ਕੈਰੋਲਾਈਨਾ: ਦ ਐਟਿਕ ਪ੍ਰੈੱਸ, ਇੰਕ, 1970), 187. [16]ਹੇਲੀ, 193. [17]ਹਾਰਟਲੀ, 317-18, ਨੰ. 3 ਤੇ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਵੇਖੋ। [18]ਕੋਹਲਰ ਅਤੇ ਬਉਮਗਾਰਟਨਰ, 1:329. [19]ਰੀਬਰਨ, 406. [20]ਕੋਹਲਰ ਅਤੇ ਬਾਊਮਗਾਰਟਨਰ, 1:359.

[21]ਹੇਲੀ, 195. [22]ਹਾਰਟਲੀ, 321. [23]ਉਸੇ ਸਥਾਨ ਤੇ। [24]ਕੋਹਲਰ ਅਤੇ ਬਾਊਮਗਾਰਟਨਰ, 1:613. [25]"ਐਕਟਿਵ ਲਿਸਨਿੰਗ: ਹੀਅਰ ਵੱਟ ਪੀਪਲ ਆਰ ਰੀਅਲੀ ਸੇਇੰਗ" (http://www. mindtools.com/CommSkll/Active Listening.htm; Internet; accessed 22 October 2009)।